

Vår saksbehandler
Helle G Nielsen, tlf.

Dokumentdato
06.06.2019
Deres dato

Vår referanse
2019/3305 NIHE
Deres referanse
17/2721

RINGERIKE KOMMUNE

Rådhuset Osloveien 1
3511 HØNEFOSS

Detaljregulering for Lamoen - utvidet grusuttak - høring og offentlig ettersyn - Ringerike kommune

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til plansaken som dere har sendt på høring. DSB har dessverre ikke kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker og sender derfor dette generelle svaret.

Det er Fylkesmannen som skal følge opp at hensynet til samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker. Fylkesmannen har også et ansvar for samordning av statlige innsigelser til kommunale planer.

DSB har innsigelseskompetanse etter plan- og bygningsloven i plansaker som berører følgende områder:

- Virksomheter som håndterer farlige stoffer herunder storulykkevirksomheter
- Transport av farlig gods
- Brannsikkerhet herunder tunneller og underjordiske anlegg
- Tilfluktsrom (sivilforsvarsdistriktene)

Siden Fylkesmannen har et overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer, vil også disse områdene kunne inngå som en del av Fylkesmannens oppfølging. DSB samarbeider med Fylkesmannen og vil gi faglig innspill til Fylkesmannen dersom det er nødvendig. Hvis det likevel er behov for direkte involvering av DSB i plansaken, bes det om at høringen sendes inn til DSB på nytt med tydelig angivelse av hvilket forhold det bes om DSBs uttalelse til.

Vi viser for øvrig til www.dsb.no for DSBs veileder om samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging og veileder om sikkerheten rundt storulykkevirksomheter.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Administrasjon

Elisabeth Askim
Avdelingsdirektør

Helle G Nielsen
Seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.

Statens vegvesen

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Behandlende enhet: Region sør	Saksbehandler/telefon: Arne Tovslid / 32214332	Vår referanse: 17/108991-16	Deres referanse: 17/2721-73	Vår dato: 18.06.2019
----------------------------------	---	--------------------------------	--------------------------------	-------------------------

Detaljregulering for Lamoen – utvidet grusuttak – offentlig ettersyn

Vi har mottatt for uttale ovennevnte forslag til reguleringsplan.

Planforslaget berører fylkesveg fv. 158 Norderhovsveien

Saksopplysninger:

Planforslaget skal legge til rette for uttak av nye sandressurser og innebærer en utvidelse av eksisterende drift. Området kan fylles opp med ikke forurensede gravemasser. Området reguleres til «Råstoffutvinning» og innen BRU3 tillates nødvendige innstallasjoner for service utvidet med inntil 100 m² i en etasje. Etterbruk skal være «LNF-område/skogbruk». I følge planbeskrivelsen er det beregnet at trafikken fra området vil være inntil 100 biler pr. dag på toppdager, og at det ikke skal være behov for venstresvingefelt i fylkesvegen.

I følge planbeskrivelsen skal reguleringsplan for gang-/sykkelveg langs fv. 158 være lagt inn i planen.

Vår vurdering:

Den trafikkmessige virkningen av ny E16 med eller uten kryss på Helgelandsmoen vil være avhengig av flere faktorer og er etter vårt syn ikke endelig avklart.

Plankartet er for utydelig til at det er mulig å se om det er satt av nødvendig areal til fylkesveg og gang-/sykkelveg, om utformingen av avkjørselen til området er tilfredsstillende eller om nødvendige frisiktsoner er lagt inn. Vi ber om at det settes inn en bestemmelse om at atkomsten til området skal utformes i samsvar med krav i vegnormalene og at den mer detaljerte utformingen skal godkjennes av Statens vegvesen og kommunen før nye områder etter planen tas i bruk.

Postadresse
Statens vegvesen
Region sør
Postboks 723 Stoa
4808 ARENDAL

Telefon: 22 07 30 00
firmapost-sor@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Tollbugata 2
3044 DRAMMEN

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Vi kan heller ikke se om det er lagt inn byggegrenser for fv. 158. Byggegrenser etter vegloven er da 50 m målt fra senterlinjen.

Vi ber om at det reguleres inn en skjermzone langs gang-/sykkelvegen ved fv. 158. Slik skjermzone må ligge utenfor frisisiktsoner og bør være minst 10 m bred, og det bør stilles rekkefølgekrav om at den opparbeides før nye områder etter planen tas i bruk.

Vi ber også om at det legges inn bestemmelser om tiltak for å unngå forurensing av vegbanen til fv. 158

Konklusjon:

Vi har ikke innsigelser mot planforslaget, men viser til ovennevnte forhold som vi ber kommunen innarbeide ved den videre behandlingen av planen.

Vegavdeling Buskerud Seksjon for plan og forvaltning
Med hilsen

Anders O.T. Hagerup
Seksjonsleder

Arne Tovslid

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi
Buskerud fylkeskommune, Postboks 3563, 3007 DRAMMEN
Fylkesmannen i Oslo og Viken, Postboks 325, 1502 MOSS

SAKSBEHANDLER
Olaf Sverre Berntsen

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
19/02416-3

DERES REF.
2018/4145-10

DERES DATO

ARK. P - Plansaker
53-55 Ringerike kom. - Bu

VÅR DATO
21.06.2019

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Forslag til detaljreguleringsplan for utvidelse av grustak på Lamoen, Lamoen, gnr/bnr 3/3, Ringerike kommune, Buskerud fylke - tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner, jf. kulturminneloven § 8 fjerde ledd.

Konflikt med id 45397, 243356, 243357, 243358 og 243362 (kullgroper).

Vi viser til deres brev av 6. juni 2019, der Riksantikvaren blir bedt om å uttale seg til forslag til detaljreguleringsplan for utvidelse av grustak på Lamoen i Ringerike kommune. Vi viser også til brev av 20. juni 2019 fra Kulturhistorisk museum.

Innenfor reguleringsområdet er det registrert seks kullgroper som er automatisk fredet i medhold av lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 første ledd. I henhold til kulturminneloven § 8 fjerde ledd skal det, i forbindelse med behandlingen av reguleringsplan, tas stilling til om det kan gis tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner som blir berørt av planen. Riksantikvaren er rette myndighet til å fatte avgjørelse i slike saker, jf. forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 1 nr. 1.

Bakgrunn

Planområdet er 280 dekar stort og ligger mellom bebyggelsen på Helgelandsmoen, Lamyra naturreservat og grensen mot Hole kommune. Omlag 2/3 av området er i dag avskoget, de øvrige deler består av hogstmoden skog. Den vestre delen av planområdet er i stor grad forstyrret av hogst og en motor-crossbane, mens det i den nordøstre delen er tatt ut masser gjennom lengre tid. Planforslaget har til hensikt å tilrettelegge for utvidelse av det eksisterende grustaket, slik at det kan tas ut inntil 800 000 kubikk med grus. Etter endt uttak skal området gjenfylles med ikke-forurensede masser, før arealet skal tilbakeføres til skogbruk.

Buskerud fylkeskommune foretok en arkeologisk registrering av planområdet i september 2018. Realisering av tiltaket vil komme i direkte konflikt med seks kullgroper fordelt på fem lokaliteter; id 45397, 243356, 243357, 243358 og 243362.

Buskerud fylkeskommune bemerker

Fylkeskommunen viser til at en utvidelse av grustaket vil medføre svært store terrenginngrep, og det vil ikke være mulig eller hensiktsmessig å bevare kullgropene. Kullgroper er en svært vanlig kulturminnetype i Buskerud, og i overkant av 200 kullgroper er registrert i Ringerike og Hole kommuner. Dateringer av kullgroper i Ringerike gir et forholdsvis entydig bilde av at kullbrenningen har foregått i tidlig- og høymiddelalderen, og der resultatene sammenfaller godt med fylket for øvrig og det mer generelle bildet fra Østlandet. En arkeologisk utgravning vil i dette tilfellet trolig ikke tilføre vesentlig ny kunnskap om brenning av trekull, verken på

nasjonalt, regionalt eller lokalt nivå. Riksantikvaren anbefales å gi tillatelse til inngrep i kullgropene uten vilkår om nærmere undersøkelse.

Kulturhistorisk museum bemerker

Kulturhistorisk museum sier seg enig i fylkeskommunens vurdering av at det ikke vil være hensiktsmessig å bevare kullgropene parallelt med at tiltaket realiseres. Erfaringsmessig viser det seg at punktbevaring av kullgroper sjelden er vellykket, da de ofte vil bli liggende utsatt til for utilsiktet inngrep og gjenfylling. Et meningsfylt vern vil i dette tilfellet bety at store deler av planområdet ikke kan benyttes til massetak, og i tillegg vil landskapet nord for kullgropene bli totalt forandret ved realisering av tiltaket.

Kullgroper er knyttet til utmarksnaering i yngre jernalder–middelalder, og det er en vanlig type kulturminner i Ringerike kommune. Etter museets vurdering vil en dispensasjon fra fredningsbestemmelsene ikke representere noen vesentlig fare for utarming av den totale bestanden av kullgroper i området.

Kulturhistorisk museum viser til at det er undersøkt få kullgroper på Ringerike sammenliknet med de øvre dalstrøkene, samtidig som resultatene er sprikende når det gjelder form, størrelse og datering. Det er behov for et større statistisk materiale for videre analyser av overordnet karakter, både med hensyn til en bredere forståelse av utnyttelsen av utmarka, og når det gjelder å sette virksomheten i kontekst med øvrig kjent aktivitet og bosetning på Ringerike. Kulturhistorisk museum vurderer likevel at tilfanget av statistiske data fra de seks omsøkte kullgropene vil være begrenset veid opp mot den arbeidsinnsats og de kostnader som en arkeologisk utgravning krever. Museet sier seg enig i fylkeskommunens vurdering av at kullgropene kan dispenseres uten vilkår, men understreker at antallet her er på grensen av hva som anses rimelig å frigi uten å stille vilkår om utgravning.

Riksantikvarens merknader og vurdering av saken

Riksantikvaren sier seg enig i Buskerud fylkeskommune og Kulturhistorisk museum sine vurderinger om at det i dette tilfellet er lite hensiktsmessig å gjennomføre ytterligere arkeologiske undersøkelser av de omsøkte automatisk fredete kullgropene.

Riksantikvaren finner etter en samlet vurdering at detaljreguleringsplan for utvidelse av grustak på Lamoen, kan godkjennes uten vilkår om arkeologiske utgravninger av de omsøkte automatisk fredete kullgropene, før tiltak etter planen realiseres, jf. vedlagte reguleringskart

Følgende tekst skal tas inn i reguleringsplanens bestemmelser:

"Det er ikke stilt vilkår om arkeologiske undersøkelser forbundet med dispensasjonen av de berørte automatisk fredete kullgropene, id 45397, 243356, 243357, 243358 og 243362, som er markert som Bestemmelsesområde #1 - #5 i plankartet".

Dispensasjon fra den automatiske fredningen gjennom planvedtaket forutsetter at ovennevnte tekst innarbeides i reguleringsbestemmelsene. Riksantikvaren ber Buskerud fylkeskommune om å klargjøre dette i sin endelige uttalelse til Ringerike kommune.

Vi ber også om at foreliggende uttalelse fra Riksantikvaren til fylkeskommunen i saken, vedlegges fylkeskommunens endelige uttalelse til kommunen.

Vennlig hilsen

Isa Trøim (e.f.)
seksjonssjef

Olaf Sverre Berntsen
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg: Reguleringsplankart.

Kopi til: Kulturhistorisk museum - Universitetet i Oslo, Postboks 6762 St. Olavs plass,
0130 OSLO

RINGERIKE KOMMUNE
Att. Hanne Christine Wilhelmsen
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Vår dato: 05.07.2019
Deres dato: 23.05.2019

Vår referanse: 2018/4145-14
Deres referanse:

Vår saksbehandler:
Lars Hovland, tlf. 32 80 86 64

Lamoen - gnr 3 bnr 3 og 45 - Ringerike kommune - detaljregulering - høring og offentlig ettersyn - uttalelse om kulturminner

Det vises til brev datert 23.05.2019 angående høring og offentlig ettersyn av detaljert reguleringsplan for utvidelse av massetak på Lamoen i Ringerike kommune. Fylkeskommunen gir her kulturminnefaglige innspill til planarbeidet.

Kort om planen

Planområdet ligger på Helgelandsmoen, sør for Hønefoss, og omfatter eiendommene gnr./bnr. 3/3 og 3/45. Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for uttak av nye sandressurser. Videre legger forslag til detaljregulering til rette for at uttaksområdet fylles opp med ikke forurensa gravemasser.

Arkeologiske kulturminner

Ovenfor nevnte reguleringsplan er i konflikt med 6 automatisk fredete kullgroper fordelt på 5 lokaliteter (id 45397, 243356, 243357, 243358 og 243362). Kulturminnene er lagt inn på plankartet som bestemmelsesområder #1 - #5. Planforslaget er nå behandlet av Riksantikvaren.

Tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner

Riksantikvaren finner etter en samlet vurdering at detaljreguleringsplan for utvidelse av grustak på Lamoen, kan godkjennes uten vilkår om arkeologiske utgravninger av de omsøkte automatisk fredete kullgroperne, før tiltak etter planen realiseres, jf. vedlagte regulerings kart.

Følgende tekst skal tas inn i reguleringsplanens bestemmelser:

”Det er ikke stilt vilkår om arkeologiske undersøkelser forbundet med dispensasjonen av de berørte automatisk fredete kullgroperne, id 45397, 243356, 243357, 243358 og 243362, som er markert som Bestemmelsesområde #1 - #5 i plankartet.

Dispensasjon fra den automatiske fredningen gjennom planvedtaket forutsetter at ovennevnte tekst innarbeides i reguleringsbestemmelsene. Dersom ovennevnte tekst ikke vil bli innarbeidet i reguleringsbestemmelsene vil det normalt bli reist innsigelse mot planen.

Bygningsvern og etterreformatoriske kulturminner

Vi kan ikke se at bygninger eller etterreformatoriske kulturminner vil bli berørt av planen og har følgelig ingen merknader til offentlig ettersyn.

Med vennlig hilsen

Turid Kolstadløkken
fylkeskonservator

Lars Hovland
rådgiver arkeologi

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Hvis du ønsker å svare elektronisk: www.bfk.no/edialog (kan også benyttes til sensitive opplysninger). Eventuelt www.bfk.no – under kontakt oss.

Vedlegg:

- 1 Lamoen - gnr 3 bnr 3 og 45 - Ringerike kommune - forslag til detaljreguleringsplan for utvidelse av grustak
- 2 Lamoen - reguleringsplankart.PDF

Kopi til:

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
Statens vegvesen Region Sør	Serviceboks 723	4808	ARENDAL
RIKSANTIKVAREN	Postboks 1483	0116	OSLO
	Vika		

Ringerike kommune

Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Vår dato: 22.08.2019
Deres dato:

Vår referanse: 2018/4145-15
Deres referanse:

Vår saksbehandler:
Terje Ø. Lønseth, tlf. 32 80 87 06

Ringerike kommune: Detaljregulering Lamoen-Masseuttak

Det vises til epost fra Ringerike kommune med bekreftelse på at det er innvilgit uttsettelse til 26. august 2019 for å komme med planfaglig uttalelse.

Det aktuelle planområdet ligger mellom Fv-2854 (tidligere FV-158) Lamyra naturreservat grenser opp til kommunegrensa i Hole kommune. Store deler av planområdet er avskoget over tid fordi skogen var hogstmoden. Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for uttak av sand som blandes med jord. For å sikre framtidig uttak av masser, samt mottak av masser og sortering utvides massetaket til 260 daa.. Med driftsområde, veiareal og hensynssoner er hele arealet innenfor plangrensa på 280 daa. Når massene er tatt ut av området så skal terrenget fylles opp med rene masser.

Forholdet til konsesjon etter mineralloven

Det er tildelt konsesjon for drift etter mineralloven for Lamoen grustak 17.10. 2017. Denne konsesjonen gjelder et område på 122 dekar som omfatter det eksisterende masseuttaket. Det området ligger innenfor området som i kommuneplanens arealdel er avsatt til masseuttak. Det er ikke søkt konsesjon for utvidelsen av området. Ny og utvidet konsesjon gis på grunnlag av reguleringsplan.

Forholdet til Lamyra naturreservat

Reservatet ligger i Ringerike og Hole kommuner. Reservatet omfatter et areal er på ca. 340 dekar. Naturreservat grenser helt inntil planen. Deler av det aktuelle området omfattes av en tidligere kroksjø. Hele området ligger innenfor ei elveslette. Det gjør at grunnvannstanden varierer hele tiden. På grunn av dette er det utarbeidet en hydrogeologisk rapport hvor det anbefales at grunnvannet overvåkes. Overvåking av vannstand, vannkvalitet og sikres i reguleringsbestemmelsene.

Kvaliteten på massene

Masseforekomsten er ikke registrert i NGUs register, fordi massene ikke har høy kvalitet. Massene er dermed ikke av regional eller nasjonal betydning. Massene er dermed heller ikke egnet til produksjon av byggevarer, men er kun egnet til anleggelse av hage og utearealer, samt oppfylling.

Planfaglige kommentarer

Forholdet til vedtatt kommuneplanen

Ringerike kommunen vedtok kommuneplanens arealdel i januar 2019. Det er ikke samsvar mellom foreslått arealbruk i reguleringsplanen og kommuneplanens arealdel hvor vedtatt arealbruk er LNF-område. I utgangspunktet bør det ikke startes opp arbeid med reguleringsplan før arealbruken er avklart i overordnet plan.

Forholdet til regional areal og transportplan

Planområdet skal også benyttes til mottak, sortering og deponering av rene masser. Den regionale areal- og transportplanen inneholder følgende føringer. Kommunene skal gjennom sine kommuneplanprosesser avklare:

1. Tilstrekkelig med arealer for mellomlagring med sikte på gjenbruk og for arealer for deponi. Ved lokalisering av slike deponi må i tillegg til arealets egnethet, transportlengde, vegkapasitet og trafiksikkerhet vurderes nøye.
2. Deponi bør primært løses innenfor den enkelte kommune, men også med fokus på gode regionale løsninger.
3. Masser skal i størst mulig grad søkes gjenbrukt, fortrinnsvis nær uttaket.

Reguleringsplanen viser at til at det legges opp til sortering og gjenbruk av masser. Dette er i tråd med den regionale planen. Retningslinjene i den regionale planen legger opp til at behov, lokalisering av massemtak skal vurderes i overordna plan. Framdriften av arbeidet med denne reguleringsplanen burde ha vært stilt i bero inntil den oppstarta kommunedelplan kommer med en del overordna avklaringer.

Forholdet til oppstartet kommunedelplan for massehåndtering

Ringerike kommune er i ferd med å utarbeide en plan for massehåndtering. Det er utarbeidet et planprogram som har vært ute på høring. Det var varslet oppstart med høring av planprogram i april 2019. Målene for planen er:

- Sikre at ressursene forvaltes i et regionalt, langsiktig og bærekraftig perspektiv som ivaretar framtida behov.
- Sikre forutsigbarhet for uttaksvirksomheten, og naboer for å redusere potensialet for konflikt.
- Sikre at uttak- og mottaksområder etableres med minst mulig skade eller ulemper for natur og miljø.
- Sikre at overskuddsmasser gjenbrukes på mest mulig miljømessig måte.

I saksforelegget er ikke denne planen nevnt, og det kommer heller ikke fram om planprogrammet er vedtatt. Utarbeiding av en detaljplan bør i utgangspunktet være knyttet opp mot til et overordnet rammeverk fastlagt i kommuneplan eller kommunedelplaner. Slike planer vil gi viktige

premisser i utarbeidingen av detaljplaner, slik det er det kommer fram i målene for kommunedelplanen.

Det er flere planer om masseuttak og masseinntak i både i Ringerike og Hole kommuner. Det er viktig å vurdere behov og lokalisering av denne type tiltak. Når det gjelder mottak av masser ser det ut til at mye av massene kommer fra andre kommuner utenom om Ringeriksregionen. Utarbeiding av en kommunedelplanen bør derfor prioriteres slik at for å få fram et plangrunnlag for en samlet vurdering av behov og lokalisering.

Kommentarer til forslag om detaljreguleringsplan

Slik planen er framstilt nå er det ikke påført høyder eller høydekoter på plankartet. Avgrensingen av dagens uttak er ikke vist. Når det gjelder reguleringsplaner for uttak av masser og oppfylling av masser er det et krav om hvordan oppfylt, avsluttet terreng skal se ut. Den enkleste og mest vanlig måten er å ta utgangspunkt i flere terrengsnitt (slik dagens terreng ser ut). På dette grunnlaget tegnes det opp nye terrengsnitt som viser avsluttet, oppfylt terreng. Uten dette har kommunen ingen styringsredskap for hvordan av oppfylt terreng vil se ut. Terrengsnittene som viser hvordan fyllingen skal avslutes, forankres i reguleringsbestemmelsene.

Etterbruken etter avsluttet masseoppfylling er viktig. Planen fastslår at området tilbakeføres til LNF- område. Det er viktig at området beplantes og revegeteres etter avsluttet massefylling. For å få gjennomføre dette er det viktig at det holdes av og tilføres masser til dette formålet. For å sikre at dette blir gjennomført krever enkelte kommuner at en tiltakshaver stiller med bankgaranti. Dersom tiltakshaver ikke avslutter massefyllingen slik reguleringsplanen legger opp til, så er det kommunen som får ansvaret for å avslutte massefyllingen.

Trafikkbelastningen.

Trafikkvurderingene må bygge på et korrekt faktagrunnlag. I følge tall fra Statens vegvesen er trafikkmengden på Fv. 158 (nå Fv. 2854) Nordrehovsveien på ÅDT på 2900 med en andel på 3 % av tunge kjøretøy. Etter tall fra Hole kommune med grunnlag i en trafikkteiling fra 2016 utført av ukesdøgntrafikk på 2952ÅDT. I ukedagene ligger trafikkbelastningen på 3200 ÅDT til 3400ÅDT). Det er det dobbelte av den trafikkmengde som omtales i planbeskrivelsen (ÅDT 1400-1500). De trafikale konsekvensene er at eksisterende veinett gjennom Vik og Sundvollen in stor grad vil bli belastet. Mye av trafikken til og i fra masseuttak/masseinntak på Lamoen vil gå til og ifra Bærum. I framtida kan det også tenkes at Bærum vil komme til å etablere masseinntak på Avtjerna. Det vil i så fall redusere trafikkmengden og utslipp, samt redusere behovet for masseinntak i Hole og Ringerike.

Det er mulig å legge opp til rekkefølgebestemmelser hvor det kreves tiltak på overordna veinett før det legges opp til større uttak av masser eller større tilførsel av masse. Et annet alternativ kan være å regulere åpningstidene. Det overordna målet er at alle trafikanter skal kunne ferdes på et trafiksikkert veinett.

Sett ut fra tidsperspektivet for oppstart av E-16/Ringeriksbanen kan eventuell etablering av kryss på E-16 ved Helgelandsmoen reduseres trafikkbelastningen på eksisterende veinett. Dette er avhengig om krysset blir med i den statlige reguleringsplanen når den blir godkjent.

Friluftsliv og nærmiljø

Det aktuelle området grenser opp til et område som på Hole sin del av kommunegrensa er et viktig et viktig friluftsområde og naturterreng for beboerne på Helgelandsmoen.

Kommentarer til reguleringsbestemmelsene.

Tiltak mot forurensing

I planbestemmelsene kommer det fram at det skal anlegges asfaltert plass for skiftning av olje, vedlikehold, vasking av kjøretøy etc. Fordi det må tas spesielle hensyn til grunnvannet bør det kreves at denne plassen skal ha fall slik at vann, olje etc. samles opp i en godkjent oljeutskiller. Dermed blir eventuell forurensing som kan oppstå ivare tatt på en tilfredsstillende måte. På denne måten unngås også utslipp til grunnvannet.

Bestemmelsene mangler rekkefølgebestemmelser:

- Et estimat på driftsperiodens lengde, hvor mange år skal denne virksomheten pågå ?
- Eventuelle tiltak på veinett i forhold til trafikk koblet til utførsel /innførsel av masser.
- Det er ingen bestemmelser om hvordan tilbakeførelse av området skal være.
- Det utarbeides bestemmelser om en gradvis avslutning av masse mottaket etter hvert som mottaket avsluttes.

En driftsplan vi gi svar på noe av dette. Planen med bestemmelser vil uansett være det beste styringsinstrument for oppfølging av eventuelle avvik og gradvis istandsettelse etter hvert som massene tas ut. Det vil også gi grunnlaget for eventuelle sanksjoner, dersom det oppstår avvik.

Ferdigstillelse av masse mottaket med formål LNF område

- Inneholder ingen konkrete bestemmelser om hvordan masse mottaket skal avsluttes. Det kommer fram at det skal etableres skog, men ikke hvilken type skog. Skal det etableres samme naturområde som tidligere ?
- For å reetablere skogen må det også bygges opp et jordsmonn slik at skogen skal få gode vekstvilkår.

Konklusjon.

Oppsummert bør følgende punkt innarbeides i planen:

- Planen er ikke framstilt på en tilfredsstillende måte. Det bør utarbeides terrengsnitt som viser opparbeidet ferdig terreng.
- Det legges inn en grøntsone rundt hele området.
- Trafikkvurdering oppdateres på grunnlag av nye tall. Det gir grunnlag for å vurdere tiltak på overordna veinett og eventuelle rekkefølgebestemmelser .
- Forholdet til overordna planer bør omtales der behovet for utvidelsen omtales.
- Planen oppfyller kun deler av føringene i den regionale areal og transportplanen.

Fylkeskommunen fremmer ikke innsigelse til planforslaget, men har tillit til at kommunen innarbeider de faglige merknadene i reguleringsplanen før planen går til sluttbehandling.

Med vennlig hilsen

Kjersti Morseth Hallerud
fagleder plan

Terje Ø. Lønseth
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Dato: 16.07.2019
Vår ref: 18/00257-8
Deres ref: 17/2721-73

Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av detaljregulering for Lamoen i Ringerike kommune

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 23. mai 2019.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og har et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i plansaker.

Om planen

Hensikten med planarbeidet er å utvide området for grusuttak på Lamoen/Helgelandsmoen. Utvidelsen for grusuttaket er på totalt 260 daa og er en naturlig utvidelse av eksisterende drift. Etter ny varslings om utvidelse av planprogrammet og med eksisterende driftsområde, veiareal og hensynssone er totalarealet på ca. 280 daa.

Ressursen er på ca. 7-800.000m³.

Uttalelse fra DMF

Vi viser til vår uttalelse til oppstart av høringsprogram datert 27.02.18 og uttalelse til varsel om oppstart datert 29.04.19 der vi hadde en rekke innspill til planen. Disse ser ut til å være ivaretatt i planarbeidet.

I tillegg anbefaler DMF at under §2. *Bebyggelse og anlegg (BRU) pbl. §12-5, pkt. 1) 1.BRU1 og 2Råstoffutvinning* ikke setter grense til maks eller minimum uttaksdybde. DMF er opptatt av at reguleringsbestemmelsene utformes på en slik måte at de ikke binder opp driften og avslutningen på massetaket. Dette er forhold som reguleres av mineralloven og i driftsplanen. Et masseuttak har ofte et livsløp som går over flere tiår. En driftsplan er et dynamisk verktøy for tiltakshaver, og skal kunne endres i takt med løpende bergfaglige vurderinger og andre driftsrelaterte forhold. Reguleringsbestemmelsene er imidlertid statiske, og må gjennom en ny behandling ved behov for endring, og eventuelt at tiltakshaver søker om dispensasjon fra bestemmelsene som er i konflikt med driftsplanen.

DMF anbefaler også det det i rekkefølgebestemmelsene settes krav om godkjent driftskonsesjon før driften kan starte i det utvidede uttaksområdet. DMF anbefaler følgende bestemmelse:

«Drift skalskje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt vilkår i tillatelse etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) er myndighet etter mineralloven».

DMF har ingen ytterligere merknader til høring og offentlig ettersyn av detaljregulering for Lamoen i Ringerike kommune.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no.

Vennlig hilsen

Dragana BericSkjøstad
seksjonsleder

Kristine Bye
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Kristine Bye

Mottakere:

Ringerike kommune

Postboks 123 Sentrum

3502 HØNEFOSS

Kopi til:

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
John-Morten Landrø	08.08.2019	FA - L13	18/240

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
025/19	Plan- og miljøstyret	PS	19.08.2019

Regulering for Lamoen - utvidet grusuttak - Ringerike kommune Høringsuttalelse fra Hole kommune

Rådmannens forslag til vedtak

Rådmannen anbefaler Plan- og miljøstyret å støtte administrasjonens høringsuttalelse i følgende punkter:

1. En eventuell utvidelse av masseuttaksområdet på Lamoen forutsetter at ny E16 er bygd med kryss på Helgelandsmoen.
2. Allerede avsatte og igangsatte områder for masseuttak bør utnyttes før det åpnes for nye områder.
3. Evt. nye områder for masseuttak bør avklares gjennom planprosessen som er igangsatt med kommunedelplan for massehåndtering.
4. En eventuell utvidelse av masseuttaksområdet på Lamoen må gjøres på en måte som ikke påvirker de hydrogeologiske forhold i området på en negativ måte.
5. En eventuell utvidelse av masseuttaksområdet på Lamone bør skje trinnvis for å kunne ha kontroll med evt. negative påvirkninger for lokalmiljøet, grunnvann og naturverdiene.>

Plan- og miljøstyret - 025/19

19.08.2019

Møtebehandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK - Plan- og miljøstyret:

1. En eventuell utvidelse av masseuttaksområdet på Lamoen forutsetter at ny E16 er bygd med kryss på Helgelandsmoen.
2. Allerede avsatte og igangsatte områder for masseuttak bør utnyttes før det åpnes for nye områder.
3. Evt. nye områder for masseuttak bør avklares gjennom planprosessen som er igangsatt med kommunedelplan for massehåndtering.
4. En eventuell utvidelse av masseuttaksområdet på Lamoen må gjøres på en måte som ikke påvirker de hydrogeologiske forhold i området på en negativ måte.
5. En eventuell utvidelse av masseuttaksområdet på Lamone bør skje trinnvis for å kunne ha kontroll med evt. negative påvirkninger for lokalmiljøet, grunnvann og naturverdiene.>

Sammendrag

Reguleringsplan for utvidelse av grusuttak på Lamoen i Ringerike kommune.

Saksopplysninger

Ringerike kommune har sendt på høring forslag til Detaljregulering for Lamoen – utvidelse av grusuttak, med høringsfrist 10. august 2019. Hole kommune er gitt utsatt frist til 26. august 2019.

Planområdet ligger mellom Fv. 2854 (tidligere fv.158), Lamyra naturreservat og grensa til Hole kommune.

Ringerike kommune vedtok kommuneplanens arealdel januar 2019. Foreslåtte planområdet er ikke i samsvar med nylig vedtatt kommuneplan, som her angir dette som LNF-området.

Ringerike kommune varslet april 2019 oppstart av kommunedelplan for masseforvaltning 01.04.2019 hvor målene er å:

- «sikre at ressursene forvaltes i et regionalt, langsiktig og bærekraftig perspektiv som

- også ivaretar framtidens behov»
- «sikre forutsigbarhet for uttaksvirksomheten og for naboer for å redusere potensialet for konflikt».
- «Sikre at uttak- og mottaksområder etableres med minst mulig skade eller ulemper for natur og miljø»
- «sikre at overskuddsmasser gjenbrukes på mest mulig miljøvennlig måte»

Bakgrunn for saken

Hensikten med planforslaget er å utvide området for grusuttak på Lamoen/Helgelandsmoen. Utvidelsen av grusuttaket er på 260 daa, med driftsområde, veiareal og hensynssoner er planområdet på 280 daa.

Det opplyses om at dagens uttak og innfylling på eksisterende område avsluttes i løpet av 2019, og at det er viktig for tiltakshaver at utvidelsen kan være på plass i løpet av sommeren/høsten, da etterspørselen etter både grus, jord og mottaksplass for ikke forurensede masser er stort.

Vurderinger

a)

Ringerike kommune vedtok kommuneplanens arealdel januar 2019. Foreslåtte planområdet er ikke i samsvar med nylig vedtatt kommuneplan, som her angir dette som LNF-området. Generelt er det uheldig at det igangsettes reguleringsplaner som ikke er i samsvar med nylig vedtatt overordnet plan, som skal sikre en forutsigbar og helhetlig oversikt over kommunes arealbruk, vurdert ut fra behov for utvikling og vern.

b)

Ringerike kommune varslet april 2019 oppstart av Kommunedelplan for masseforvaltning, hvor målene er å:

- «sikre at ressursene forvaltes i et regionalt, langsiktig og bærekraftig perspektiv som også ivaretar framtidens behov»
- «sikre forutsigbarhet for uttaksvirksomheten og for naboer for å redusere potensialet for konflikt».
- «Sikre at uttak- og mottaksområder etableres med minst mulig skade eller ulemper for natur og miljø»

- «sikre at overskuddsmasser gjenbrukes på mest mulig miljøvennlig måte»

En utvidelse bør avventes til kommunen, gjennom kommunedelplanarbeidet, har en oversikt over det samlet behov for masseforvaltning i kommunen. Allerede igangsatte masseuttak og avsatte områder for råstoffuttak må søkes utnyttet fullt ut før det åpnes nye områder.

c) Nærmiljø og friluftsinnteresser:

Området grenser på en lengde av cirka 1200 m mot Hole kommune. Arealet på Hole kommunes side er satt av til LNF formål og har i en kartleggingsprosess (2017) blitt identifisert som et viktig friluftslivsområde. Området er et nærturterreng for beboerne i området, hvorav de fleste er bosatt på Helgelandsmoen. Et masseuttak og senere deponiområde ved siden av dette vil redusere et sammenhengende skogsareal, forhindre nyplanting på de allerede avvirkete arealene og generelt påvirke friluftslivsverdien av området på en negativ måte i mange år før arealet evt er rehabilitert og tilbakeført. Mange rekreasjonsmuligheter går tapt gjennom byggingen av Ringeriksbanen og E16 gjennom Bymoene/ Helgelandsmoen, og det er i Hole kommunes interesse å ivareta de områdene som har potensial til å brukes til tilsvarende aktiviteter og noe tilrettelegging i nærmiljøet.

d) Natur- og miljøhensyn: Tiltaksområdet ligger på innsiden av en gammel kroksjø som er delvis vernet (Lamyra naturreservat) og delvis foreslått vernet (Mosmyra, som en del av Nordre Tyrifjorden og Storelva naturreservat). Hele området er en del av Storelvas elveslette og dermed et sammenhengende hydrologisk system. De hydrogeologiske konsekvensene av tiltaket er utredet i en fagrapport som anbefaler hva som må til for å ikke påvirke grunnvannsmagasinet og vannkvaliteten negativt. Disse anbefalingene samt kontinuerlig overvåking av vannstand og vannkvalitet bør sikres gjennom planbestemmelser.

e) Trafikk- og sikkerhetshensyn: En stor del av massetransporten til/fra Helgelandsmoen/Lamoen går i dag i retning Bærum/Oslo, noe som er naturlig å anta vil fortsette ved en videre drift. Dagens trafikkmengde på E16 gjennom Vik, Sundvollen og Sollihøgda er utfordrende for ønsket utvikling av disse tettstedene. Av miljøhensyn er det heller ikke ønskelig med ytterligere trafikkøkning, spesielt tungtrafikk. En eventuell utvidelse av masseuttaket på Lamoen må forutsette etablering av ny E16 med kryssløsning på Helgelandsmoen.

I følge Statens vegvesens Vegkart er trafikkmengden på Fv. 158 (nå Fv. 2854) Nordrehovsveien på ÅDT=2900 med 3% lange kjøretøy. En trafikkteiling fra 2016 utført av Ringerike kommune på oppdrag fra Hole kommune viser en ukesdøgn trafikk på 2952. Hvor uke dagene ligger på 3200 til

3400). Dette er det dobbelte av den trafikkmengde som omtales i planbeskrivelsen (ÅDT 14-1500).

f) Dersom en samlet vurdering av massebehov og -forvaltning i kommunen tilsier at masseuttaket på Lamoen må utvides burde utvidelsen skje trinnvis. På den måten vil man kunne ha mulighet til å vurdere påvirkningene ved overgang mellom trinnene og tilpasse uttakstempo og -områder slik at tiltaket i minst mulig grad påvirker de hydrologiske forhold, naturverdiene og lokalmiljøet på en negativ måte.

Konklusjon

En utvidelse av grusuttaket på Lamoen bør avventes til kommunen har en samlet oversikt over tilegnelige tilsvarende ressurser i allerede igangsatte og avsatte masseuttak. Videre bør en avvente en oppstart på utvidelse her til ny E16 er etablert med kryss på Helgelandsmoen ut fra trafikale og miljøhensyn på dagens E16.

En eventuell utvidelse av masseuttaksområdet på Lamone bør skje trinnvis for å kunne ha kontroll med evt. negative påvirkninger for lokalmiljøet, grunnvann og naturverdiene.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Plan- og bygningsloven.

Vedlegg:

Detaljregulering for Lamoen - utvidet grusuttak - høring og offentlig ettersyn

Detaljregulering for Lamoen - utvidet grusuttak - bekreftelse på forlenget høringsfrist

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Brede Kihle, 32266865

Ringerike kommune - Uttalelse til forslag til detaljregulering for utvidelse av Lamoen grusuttak

Ringerike kommune har oversendt forslag til detaljregulering for utvidelse av grusuttaket ved Lamoen. Det aktuelle området grenser til Lamyra naturreservat hvor det er dokumentert naturmangfold av nasjonal og internasjonal interesse. Det er derfor viktig at driften av grusuttaket ikke resulterer i negativ virkning for naturverdiene i naturreservatet og de naturverdiene som er dokumentert i området. Fylkesmannen mener planforslaget i for liten grad har innarbeidet tiltak for å ivareta dette. Vi mener det er særlig uheldig at det ikke er regulert inn en vegetasjonsskjerm langs uttaket, spesielt mot nord hvor grusuttaket er særlig eksponert mot naturreservatet. Videre bør eksisterende uttak inkluderes i planen for å sikre en helhetlig plan og tilbakeføring for denne delen av grusuttaket. Deler av planområdet ligger innenfor verneområdet. Det er også dokumentert en kritisk truet art som vi mener ikke er tilstrekkelig ivare tatt. På grunn av ovennevnte forhold fremmer vi innsigelse til planforslaget. Fylkesmannen imøteser videre dialog med Ringerike kommune for å finne løsninger for planforslaget for Lamoen.

Bakgrunn

Vi viser til brev av 23. mai 2019 med forslag til detaljregulering for utvidelse av grusuttaket ved Lamoen.

Vi viser også til brev av 15. juni 2019 fra Ringerike kommune hvor vi har fått aksept for utvidet frist til 23. august for uttalelse til planforslaget.

Dagens grusuttak ved Lamoen er avsatt til masseuttak i gjeldende kommuneplan, utvidelsen som er foreslått er avsatt til LNF-område. Det er derfor stilt krav til konsekvensutredning hvor blant annet planens virkning på naturmangfold i området er dokumentert i egen rapport. Videre er det utarbeidet en hydrologisk konsekvensutredning av masseuttaket. Dette er særlig viktig for å vurdere konsekvensene for Lamyra naturreservat.

Fylkesmannen har i brev av 20. mars 2018 kommet med uttalelse til varsel om oppstart av planarbeid. Videre har vi uttalt oss til utvidelse av planområdet i brev av 11. april 2019. Vi ba om at forhold knyttet til naturmangfold, landskap, friluftsinnteresser, vassdrag, samt støy, støv og andre

utslipp ble tilstrekkelig utredet og ivaretatt i tråd med nasjonale føringer. Til varsel om utvidelse av planområdet gjentok vi vår merknad til planarbeidet om viktigheten av at virksomheten ble utredet med hensyn til konsekvensene for verneområdet. Vi viste til § 49 i naturmangfoldloven. For å få en helhetlig plan for området viste vi til viktigheten av at planområdet ble utvidet til også å omfatte eksisterende uttak. For å redusere virkningene grusuttaket har for omgivelsene viste vi til viktigheten av å regulere inn skjermsoner/vegetasjonsskjerm.

Fylkesmannens kommentarer

Planområdet er på 280 daa og planen legger opp til uttak av ca. 7-800 000 m³ med grus med etterfølgende innfylling med ikke-forurensede masser. Dagens uttaksområde på ca. 100 daa er ikke tatt med. I følge planbeskrivelsen vil dette området avsluttes i løpet av 2019.

Ut fra våre interesseområder er det planens virkning på Lamyra som internasjonalt viktig våtmarksområde som først og fremst er vårt fokusområde og som er viktig å sikre. Videre er det viktig at virksomheten ikke fører til forurensning av omgivelsene i form av støy og støv. Mot vest grenser området til et boligområde som ligger på grensen mellom Hole og Ringerike kommuner.

For industriområder er det viktig at det blir regulert inn vegetasjonsskjerm som visuell skjerming for omgivelsene og for å dempe påvirkningen av støy og støv. Boligene som ligger vest for uttaket, i Hole og Ringerike kommuner, vil bli liggende mellom ny veg/bane og grusuttaket ved Lamoen. Utvidelsen av grusuttaket er lagt i retning mot dette boligområdet og skogen som fungerer som visuell skjerming og skjerm mot støy og støv er nå fjernet. Vi mener dette er svært uheldig. I støykartleggingen er det imidlertid vist til at planene om utvidelse ikke vil medføre at støybelastningen vil overstige de gjeldende grenseverdiene for støy for disse boligene. Når det gjelder støvnedfall står det at dette ikke har vært noe problem for boligene i området.

I konsekvensutredningen om planens virkning på naturmangfoldet i området er det vist til at masseuttaket medfører betydelige inngrep i Lamoen som er en del av et meandrerende elvelandskap. Den største skaden for dette naturområdet er likevel allerede skjedd ved dagens uttaksområde som ble etablert så tidlig som på 1960-tallet. Utvidelsen av uttaket omfatter først og fremst triviell natur. Det er derfor konkludert med at utvidelsen i mindre grad vil redusere naturverdiene i området.

Selv om den foreslåtte utvidelsen først og fremst omfatter triviell natur, mener vi et viktig vilkår for å kunne åpne opp for utvidelse av området er at uttaksområdet i tilstrekkelig grad ivaretar de viktige naturverdiene i nærområdet. Dagens uttaksområde har en bruddflate som nærmest følger grensen til naturreservatet og den foreslåtte utvidelsen er foreslått temmelig nærme, ca. 12 meter. Innenfor uttaksområdet er det kun avsatt et belte på 5 meter hvor det er foreslått bestemmelser om å ikke ta ut masser, området er forbeholdt som kjøreveg.

Lamyra naturreservat ble vedtatt som verneområde i 1975 hvor formålet var å bevare en velutviklet gjengrodd meander med svært interessant vegetasjon. Som en del av kompensasjonsarealet knyttet til Ringeriksbanen/E16 er det foreslått å utvide dette verneområdet i sør. Lamyra er også et Ramsarområde, og Norge har derfor en internasjonal forpliktelse gjennom Ramsarkonvensjonen til å ivareta naturverdiene.

For dette konkrete området er det i tillegg svært viktig å sikre en buffersone mot naturreservatet for å dempe eksponeringen. Faren for negative konsekvenser er større når uttaket ligger tett på naturområdet. Spredning av fremmede arter som er dokumentert i området er eksempel på dette.

Vi anbefaler derfor at det reguleres minst et belte på 25 meter langs hele uttaket. Mot nord er det viktig med bestemmelser som sikrer istandsetting av området og revegetering før området kan utvides.

Eksisterende uttaksområde er ikke tatt med i planen. Det er derfor ikke mulig å lage en helhetlig plan for området for uttak og istandsetting. Dette mener vi er uheldig. Vi viste til viktigheten av dette i vår uttalelse til oppstart av planarbeid.

Videre vil vi opplyse om at deler av det foreslåtte LNF-området også omfatter arealer som inngår i Lamyra naturreservat. Oppmåling i kart viser at det er ca. 2,5 daa. Dette arealet må tas ut av planforslaget. Området er båndlagt etter naturvernloven og det er verneforskriften for naturreservatet som gjelder for dette området.

Ved innkjøringen til uttaket er reliktojordbie dokumentert. Denne er i Norsk rødliste for arter 2015 vektet til kritisk truet (CR). Arten er kun dokumentert i Buskerud ifølge Artsdatabanken. Det er derfor svært viktig at denne lokaliteten blir sikret. Vi mener at dette området bør reguleres til naturvernformål eller annet grøntformål med tilhørende bestemmelser som sikrer dette naturområdet og arten i tilstrekkelig grad. Som det går frem av planforslaget er reliktojordbien avhengig av sandtaket og at dette ikke gror igjen.

Vi ber kommunen om å sikre at det benyttes egnede masser når det skal påføres vekstmasse i forbindelse med istandsetting av området. Vi minner for ordens skyld også om forskrift om fremmede organismer § 24 punkt 4. I rapporten om naturmangfold er det vist til at det er påvist flere fremmede karplanter som kanadagullris, rødhyll, hvitsteinkløver og legesteinkløver ved delområde 3. Det viser at virksomheten antakelig ikke har hatt gode nok rutiner for å kontrollere massene som er deponert i området. Spredningsfaren til Lamyra naturreservat er stor. Det er derfor viktig at dette blir tatt hånd om og blir fulgt opp, slik at plantene som er påvist i området blir fjernet og at det innarbeides rutiner for å unngå ytterligere spredning av fremmede arter, jf. *Fremmedartlista 2018*.

Det er også vist til viktigheten av å unngå spredning av fremmede arter i utredningen om naturmangfold. Når det gjelder forsiktighetssonen som det anbefales her, mener vi dette er basert på feil grunnlag. Store deler av forsiktighetssonen det er vist til ligger innenfor naturreservatet. Forsiktighetssonen skal være en buffer som ligger utenfor reservatet for å hindre negativ virkning på det vernede området.

Vi savner vurderinger om planens konsekvenser for fuglelivet, med tanke på at Lamyra er en del av Ramsarområde, i rapporten om naturmangfold. Som et tiltak for å bedre denne situasjonen mener vi en vegetasjonsskjerm vil hjelpe på situasjonen for å redusere forstyrrelsene i form av støy fra virksomheten, for å øke skogbeltet/leveområdet rundt myra og for å redusere øvrige kanteffekter som følger av eksponeringen av naturreservatet mot grusuttaket.

Når det gjelder vannutskiftning og vannstanden i Lamyra er det utarbeidet en egen rapport som konkluderer med at tiltaket ikke vil påvirke Lamyra i nevneverdig grad. Dette forutsetter imidlertid innarbeiding av diverse anbefalinger i planen. Det trekkes særlig frem viktigheten av å unngå forurensede masser, søl og lekkasje av olje og drivstoff, at masseuttaket må begrenses til sonen over grunnvannet og at grunnvannsnivået overvåkes med brønner.

I bestemmelsene er det krav om at uttaket skal holdes minimum 0,5 meter over grunnvannsnivået og at det skal etableres kontrollbrønner for å overvåke grunnvannsnivået. Dette skal så evalueres etter ett år for å legge føringer for det videre måleprogrammet.

Vi mener det er bra at det er innført krav om måling av grunnvannet og at anbefalingene i den hydrologiske rapporten er fulgt opp. Likevel savner vi en vurdering av håndteringen av overvann. Ved store nedbørsperioder kan avrenning fra uttaket til Lamyra få uheldige konsekvenser for dette naturområdet. En vegetasjonsskjerm vil kunne dempe denne negative påvirkningen. I tillegg bør det settes krav om å lede overvannet til fangdammer for å ha kontroll på avrenningen fra uttaket.

Fylkesmannen anbefaler derfor at det stilles krav om at alt overflatevann skal ledes til en eller flere fangdammer. Videre vil vi opplyse om at kommunen med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 12 kan ha bestemmelser om overvåking av vannkvaliteten. Det er viktig at det blir foretatt undersøkelser av vannkvaliteten før tiltaket igangsettes og at dette følges videre opp under driften av uttaket.

Vi viser til forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) § 4, hvor det står at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og minst god kjemisk tilstand. Vannforskriften er fulgt opp gjennom regionale planer for vannforvaltning. Det meste av arealet i Buskerud ligger innenfor vannregion Vest-Viken. Den regionale vannforvaltnings-planen ble godkjent av Klima- og miljødepartementet 4. juli 2016. Planen fastsetter mål om god økologisk tilstand innen 2021.

Etter vannforskriften § 12 kan ikke nye tiltak tillates i en vannforekomst som ikke vil nå miljømålet om god tilstand eller som vil forringe tilstanden, med mindre visse vilkår er oppfylt. Det står blant annet at alle praktiske gjennomførbare tiltak skal settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand.

Fylkesmannen vil følge dette videre opp i forbindelse med oppfølging av virksomheten etter forurensningsforskriften. Vi minner i den sammenheng om at virksomheten er meldepliktig etter § 30-11 i Forskrift om begrenning av forurensinger. Skjema for melding finnes på hjemmesiden vår. På bakgrunn av meldingen vil vi avgjøre om virksomheten må ha særskilt utslippstillatelse fra Fylkesmannen etter § 30-2 i forskriften.

Vi viser i den sammenheng til forurensningsforskriften § 30-6 om utslipp til vann, hvor det er krav om at utslippet ikke skal påvirke vannkvaliteten i primærresipienten slik at tilstandsklassen for resipienten endres.

Før utvidelsen kan tas i bruk må grusuttaket konsesjonsbehandles i tråd med kravene i mineralloven. Videre skal det utarbeides en driftsplan som blant annet skal vise istandsetting av området. Det er krav om tilbakeføring til LNF-område etter at grusuttaket er avviklet og det er tydelige krav i bestemmelsene om mottakskontroll og at massene som skal brukes til dette skal være ikke-forurensede masser. Det er krav om kontroll av dette. Vi mener dette er bra. Selv om det går frem av planen at området skal fylles igjen etter at massene er tatt ut, mener vi det er viktig at størrelsen på igjenfyllingen/deponiet blir begrenset til en bestemt kotehøyde. Vi ber kommunen om å vurdere dette.

Vider vil vi vise til at overskuddsmasser fra anleggsvirksomhet er å anse som næringsavfall, uavhengig av om massene er å anse som forurenset eller ikke. Fylkesmannen viser her til faktaark

fra Miljødirektoratet M1243/2018 – «Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset».

Gjenvinning av næringsavfall som kan medføre forurensning eller virke skjemmende krever tillatelse etter forurensningsloven § 11, jf. § 29. Det kan derfor være nødvendig med tillatelse etter forurensningsloven § 11 ved bruk av masser som defineres som ikke forurenset i henhold til forurensningsforskriften kapittel 2, dersom disponeringen kan føre til uheldige effekter på ytre miljø.

Virksomhetene må foreta en miljørisikovurdering for å kunne ta stilling til om deponering av masser vil kunne medføre fare for forurensning. Type masser som er planlagt brukt, vil bl.a. være av betydning. Deponering av stein- og jordmasser vil kunne medføre partikkelavrenning. Det er også særlige hensyn som bør ivaretas ved mottak av sprengsteinsmasser, slik som avrenning med høyt innhold av nitrogen og høy pH. Dersom planlagt utfylling medfører en fare for forurensning, er det Fylkesmannen som er myndighet til å behandle en søknad om tillatelse etter forurensningsloven.

Konklusjon

I stortingsmeldingen om naturmangfold (Natur for livet) går det frem at arealendringer er den største negative påvirkningen på natur i Norge i dag. Dette samsvarer med rapporten fra naturpanelet (IPBES) om verdens naturtilstand som ble lagt frem 6. mai 2019. Her går det frem at en av de viktigste truslene mot biologisk mangfold er at vi bygger ned arealene hvor artene lever. Som følge av nedbyggingen akselererer tapet av naturmangfold. Tapet av natur vurderes nå som en like stor trussel som klimaendringene. Regjeringen vil arbeide for at naturhensyn fortsatt blir innarbeidet og vektlagt i relevante arealbeslutninger.

Vi viser også til rundskriv T-2/16 Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis, datert 9. januar 2017. Her går det frem at innsigelse i utgangspunktet skal brukes der kommunen legger ut arealer til en bruk som er i strid med nasjonale og viktige regionale interesser på miljøområdet. I plan og bygningslovens § 1-8 er det fastsatt at det i 100-metersbeltet langs vassdrag skal tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenne interesser.

Ut fra nasjonale og internasjonale miljøverdier fremmer vi innsigelse til planforslaget for manglende innarbeiding av avbøtende tiltak mot naturreservatet i form av en vegetasjonsskjerm rundt uttaket. Videre må dagens uttaksområde innlemmes i planen for å sikre en helhetlig plan og istandsetting av dette området. Den delen av planen som inngår i naturreservatet må bli tatt ut av planen. Når det gjelder hensynet til den kritisk truede arten reliktdjordbie, mener vi at dette området må reguleres til naturvernformål eller annet grøntformål med tilhørende bestemmelser som sikrer dette naturområdet og arten.

Fylkesmannen imøteser videre dialog med Ringerike kommune for å finne løsninger til planforslaget for Lamoen.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth (e.f.)
Miljøverndirektør

Eli Kristin Nordstien
Seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Buskerud fylkeskommune

Statens vegvesen region sør

Mattilsynet - Avdeling Nordre Buskerud

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 3563 3007 DRAMMEN

PB 723 Stoa 4808 ARENDAL

Strandsagveien 2 2381 BRUMUNDDAL

PB 5091 0301 OSLO

Majorstuen

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Vår dato: 28.08.2019
Vår ref.: 201704509-14
Arkiv: 323
Deres dato: 23.05.2019
Deres ref.: 17/2721-74

Saksbehandler:
Heidi Mathea Henriksen
22959759/hmh@nve.no

NVEs uttalelse - Offentlig ettersyn - Detaljregulering for Lamoen - Utvidet grustak - Ringerike kommune - Plan 0605 436

NVEs faglige råd og merknader:

- **NVE mener det må inn en bestemmelse som ivaretar at uttaket ikke går lavere enn 0,5 meter over grunnvannstanden.**
- **NVE støtter Fylkesmannens innsigelse om at bredden på vegetasjonsbeltet rundt uttaksområdet må økes.**
- **NVE anbefaler at det gjøres en vurdering av områdestabiliteten før vedtak av planen.**

Vi viser til brev av 23.5.2019 med detaljreguleringsplan for Lamoen på høring. Vi er lei for at vi har gått ut over fristen som først ble satt av kommunen. Vi viser til vårt brev til oppstart av planarbeidet. Videre viser vi til Fylkesmannen i Oslo og Viken sin høringuttalelse med innsigelse datert 20.8.2019.

Planområdet ligger på Lamoen like ved Lamyra naturreservat. Det planlegges å ta ut grus med etterfølgende innfylling av ikke forurensende masser.

Grunnvann

Uttak av masser kan påvirke grunnvannstanden i området. I forbindelse med planarbeidet er det gjort vurderinger av grunnvannet, jf *Fagnotat Lamyra Hydrogeologisk konsekvens av massetak* utarbeidet av Cowi, datert 21.3.2019. Det er satt ned flere grunnvannsbrønner og det er gjort en kartlegging av grunnvannstanden og strømmingene. Grunnvannstanden ser ut til å fluktuere med vannstanden i Lamyra/elva. I notatet fra Cowi er det lagt inn noen forutsetninger for at uttaket ikke skal påvirke grunnvannet i negativ grad. Her er det blant annet tydeliggjort at uttaket ikke må ned i den mettede sonen. I vedtaket fra Formannskapet av 21.5.2019 går det frem at det skal ikke tas ut grus lavere enn kote 66, eller minimum 0,5 meter over grunnvannstanden. NVE mener dette må inn som en bestemmelse i planen. Dersom dette blir ivare tatt og det blir sikret en kontroll av at dette kan gjennomføres, trengs det ikke noen ytterligere behandling etter vannressursloven (vrl), jf vrl §§ 43a og 45.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Vassdragsmiljø

Uttaksområdet ligger like ved Lamyra naturvernområde. Det er viktig at det etableres en god skjerming mellom uttaksområdet og vassdraget. NVE støtter Fylkesmannens innsigelse ang dette. NVE mener det minimum bør være 25 meter vegetasjonsbelte mellom uttaksområdet og vassdraget. Vegetasjonsbeltet vil være en buffer for støy, støv og eventuell forurensning fra uttaksområdet. Kantvegetasjon langs vassdrag er et tydelig landskapselement og har stor betydning for økosystemet i og langs vassdrag. Vi viser til NVE veileder 2/2019 [Kantvegetasjon langs vassdrag](#).

Kvikkleireskredfare

Det i planbeskrivelsen vist til at det er planlagt å ta ut masse og fylle opp igjen området til samme nivå. Det er derfor argumentert for at det ikke er nødvendig med nærmere undersøkelser av kvikkleireskredfare. Vi mener det bør gjøres vurderinger av områdestabiliteten før arbeidet starter opp. Det står beskrevet i det hydrogeologiske notatet at det er grus og sand i de øverste lagene, men at det er marine avsetninger lenger ned. Deler av området er veldig flatt, men det er noe høydeforskjell ned mot og i Storelva i vest. NVE viser til NADAG og at det der er registrert flere grunnundersøkelser i området. Mulig disse kan brukes til å avklare områdestabiliteten nærmere.

NVE bidrar gjerne med ytterligere råd og veiledning ved behov.

Med hilsen

Anne Cathrine Sverdrup
regionsjef

Heidi Mathea Henriksen
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN

Ringerike orienteringslag (ROL)

v Kristian Kihle

Færdeneveien 7

3514 HØNEFOSS

Tlf 90505961, kriskihl@online.no

www.ringerike-o-lag.net

Ringerike kommune
Areal- og byplan

postmottak@ringerike.kommune.no,

7. august 2019

HØRINGSUTTALELSE TIL

436 Detaljregulering Lamoen - utvidet grusuttak

Ringerike orienteringslag (ROL) er særvidrettslag for orientering i kommunene Ringerike, Hole og Jevnaker. ROL tilbyr et bredt aktivitetstilbud i hele regionen med nybegynneropplæring, støtte til skolens kartopplæring, tur-orientering, lokal aktivitet, trening og konkurranseorientering. Vi er imidlertid helt avhengig av naturområder for å kunne opprettholde og videreføre denne aktivitet. Det er derfor med stor bekymring vi registrerer den omfattende nedbygginga av friluftslivsområder i Ringeriksregionen – tilsynelatende uten noen helhetlig vurdering. E 16 og Ringeriksbanen skjærer diagonalt gjennom nærfriluftslivsområdet Svendsrudmoen-Helgelandsmoen, og bl.a. Hensmoen, Hovsmarka, Kihlemoen, Prestmoen og Eggemoen vil bli sterkt redusert av planlagte tiltak. Det er i dette perspektivet en må vurdere planene om utvida grusuttak på Lamoen.

ROL er helt uenig i den vurderinga som er gjort av idretts- og friluftslivsinteressene knytta til Lamoen, og mener de er vesentlig større enn det som framgår av høringsdokumentene. Vi opplever at det er en betydelig aktivitet med folk som går tur, plukker bær og sopp, løper og sykler. Området er spesielt godt egna til sykling. Aller viktigst er det imidlertid at området er det nærmest og mest egna erstatningsområdet for friluftslivsområder som går tapt når E 16 og Ringeriksbanen mer eller mindre ødelegger området Svendsrudmoen – Helgelandsmoen. Gjennom vår bruk av områdene til orientering ser vi at de flate, tørre grusmoene er særlig attraktive for breie lag av befolkningen til tur og trening og dermed har stor betydning for folkehelsa. Med enkle tilretteleggingstiltak kan Lamoen gjøres lett tilgjengelig for stor bruk. Nærheten til Ringeriksbadet med treningssenter og helseforetak der mosjon er en viktig del av behandlingen, gjør potensialet ekstra stort.

Vi registrerer at kommunen forsøker å bagatellisere friluftslivsverdien av området ved å vise til at deler nylig er hogd. Det drives skogsdrift i det aller meste av skogsområdene i Ringerike der det blir en naturlig veksling mellom perioder med gammelskog, hogstflater og ungskog. Så med den argumentasjonen kan Ringerike kommune bagatellisere friluftslivsverdien i et hvert naturområde. Kommunen burde holde seg for god for den slags usakligheter.

Uten å ha kontakta oss hevder Ringerike idrettsråd helt feilaktig at det ikke er o-kart over området. ROL utga o-kart som strekker seg fra Svendsrudmoen til og med Lamoen i 2008,

og oppdaterer dette jevnlig, seines i 2018. Dette området og dermed kartet blir, som tidligere nevnt, sterkt forringa og redusert av Ringeriksbanen og E 16. Lamoen blir dermed ekstra viktig sammen med restområdene øst for traseen ved Helgelandsmoen. **Dersom planene om utvida grusuttak, mot vårt ønske skulle bli vedtatt, forlanger vi at Ringerike kommune avklarer og står for tilbakebetaling av spillemidler, og gir Ringerike o-lag erstatning for den egenkapital og dugnadsinnsats vi la ned i kartarbeidet.**

På bakgrunn av ovenstående ber Ringerike o-lag om at planene om utvida grusuttak på Lamoen stoppes.

Alternativt bør planarbeidet stoppes til en har gjort en totalvurdering av nærfriluftslivsområder i Ringerike, og særlig erstatningsarealer for tapte friluftslivsområder som følge av E 16 og Ringeriksbanen.

Dersom en mot vår anbefaling likevel vedtar utviding av grusuttaket, ber vi om at det settes klare krav om tilbakeføring av området til landbruks-, natur- og friluftslivsområde etter anleggsperioden.

Vennlig hilsen for
Ringerike o-lag

Kristian Kihle
leder

Kopi:
Idrettsrådene i Hole og Ringerike,
Hole kommune
Buskerud o-krets